

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum, vt quis incurrat excommunicationem, requiratur etiam
cognitio excommunicationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Qualis, si
feratur ex-
communicatio à iure,
vel genera-
tim ab ho-
mine.

Dico Tertio: Quando Excommunicatio fertur à Iure, vel generatim ab homine, sufficit illa monitio, quam lex, vel præceptum Superioris secum defert. Ratio est: quia quiuis sciens illam legem, vel præceptum, satis monetur vt obtemperet.

Dico Quarto: Quando speciatim contra aliquos fertur à Iudice excommunicatio, ordinariè Iure positio requiritur trina monitio, cum certo dierum interuallo. Patet ex tribus Capitulis citatis. Vbi

29
Qualis, si
speciatim
contra ali-
quos.

Aduerte: vt valida sit Excommunicatio, sufficere vnã admonitionem, excepto eo casu, quando iudex fert excommunicationem contra illos, qui participant cum eo, quem ipse excommunicauit: tunc enim ita requiritur trina monitio contra participantes, vt sine ea excommunicatio contra eos lata sit irrita, vt patet Capitulo *Statuimus*, de sententia excommunicationis in 6. Idem dicendum si ijs minetur sententiam suspensionis vel interdicti ob illam participationem cum excommunicato; vt habetur Cap. *Statuimus*, de sententia excommunicationis in 6.

Qualis, con-
tra partici-
pantes cum
excommu-
nicato.

Si autem iudex sine monitione canonica excommunicauit (id est, trinã, cum interuallo) vel si absque præsentia idonearum personarum per quas possit probari, est suspensus per mensem ab ingressu Ecclesiæ: Cap. *Sacro*, de sententia excommunicationis. Item si absque scripto, vel non expressã causã: Cap. *Medicinalis*, eod. in 6.

Pœna iudi-
cis hęc er-
rantis.

Si tamen causã sit valde vrgens, & in mora sit periculum, v. g. si iudex secularis vellet pletere Clericum, sufficit vna monitio loco trinã, etiam absque interuallo dierum; vt habetur Cap. *Constitutionem*, supra; cuius monitionis formulam ponit Couarruias §. 9. num. 4.

Nisi peri-
culum sit in
mora.

Dices: Matthæi 18. Dominus requirit trinam monitionem. Respondeo: Requirit trinam, non simpliciter, sed vt conuenienti ordine procedatur in correptione fratris, cuius crimen est occultum.

Dico Quinto: Aliqua saltem monitio ita videtur necessaria ex natura rei, vt nec Pontifex sine ea possit validè excommunicare. Ita Soto *De secreto*, memb. 2. q. 6. ad 2. & Petrus Soto *lectio 3. de Excommunicatione*. Victoria q. 6. *de Excommunicatione*. Vide Couarruiam §. 9. num. 5. & 6. Ratio est: quia nemo potest excommunicari, nisi sit contumax contra potestatem ecclesiasticam, Matth. 18. Atqui non censetur aliquis contumax, nisi monitus sit vt respiciat; & quidem cum minis: nisi enim minis adhibeantur, non satis appareret an Superior ex tota potestate imperet.

30
Ex natura
rei est ne-
cessaria ali-
qua moni-
tio.

Vnde sequitur contra Caietanum 2. 2. q. 69. ar. 2. non posse ferri excommunicationem ob peccatum præteritum, vt illud puniatur. Si enim id fieri posset, posset etiã excommunicari is, quem penitet peccati, qui Deo est reconciliatus. Potest tamen ferri ob peccatum præteritum, si monitus nolit ab eo desistere, aut restitutionem facere, aut scandalum tollere, quod ex eo peccato ortum est. Sed hoc non est præcisè, vt peccatum præteritum puniatur, sed vt ab illo desistat, aut vt aliquid faciat quo effectum peccati tollat. Nec obstat, quod alia pœna possint infligi ob peccatum præteritum, præcisè vt illud puniatur: quia per alias pœnas non eijcitur homo extra cœtum fidelium, nec habetur vt Ethnicus & Publicanus: vnde infligi possunt, etiam si penitentiam agas, siquæ Deo reconciliatus. Similiter non obstat, quod plerique

Non potest
ferri excom-
municatio
merè ob
peccatum
præteritum.

effectus excommunicationis, vel etiam omnes, possint infligi ob peccatum præteritum, etiam ipsa interna suffragiorum priuatio; quia non potest ita extra Ecclesiam eijci, vt habeatur *tamquam Ethnicus & Publicanus*, in quo consistit substantia excommunicationis.

DVBIVM II.

Vtrum, vt quis incurrat excommunicationem, requiratur etiam cognitio excommunicationis?

Respondeo & Dico Primo, Quando excommunicatio fertur huiusmodi verborum formulã, *Qui scienter contra-seerit: vel, Qui præsumserit contrarium facere: vel, Qui ausu temerario contrarium fecerit*; requiritur, vt quis sciat, non solum illud factum esse peccatum, sed etiam habere annexam excommunicationem; alioquin eam non incurret. Ita Nauarrus num. 141. & 155. Ratio est: quia qui ignorat pœnam legi appositam, non censetur peculiari modo præsumere contra præceptum Superioris, aut scienter contra facere, quod tamen lex illa requirit. Vnde ignorantia crassa, siue sit *Iuris siue facti*, excusat ab hac excommunicatione; non tamen ea, quæ est affectata, quæ dolo exæquatur.

31
Si excom-
municatio
feratur sub
certa ver-
borum for-
mula,

Dico Secundo: Quando Excommunicatio fertur simpliciter sine huiusmodi verbis, non excusat quidem ignorantia crassa: excusat tamen omnis alia ignorantia siue *Iuris siue facti*, etiam si culpabilis sit, & res ipsa per se sit illicita.

32
Si feratur
simpliciter.

Quod ignorantia crassa excommunicationis non excuset, est communis sententia DD. Et probatur; quia non excludit contumaciam contra potestatem Ecclesiasticam: qui enim ex tali ignorantia facit contra præceptum Ecclesiæ, habens annexam excommunicationem, interpretatiuè censetur contumax: nam censetur quis scire, quod debebat, & facile poterat scire.

Ignorantia
crassa tunc
non excu-
sat.

Quod verò ignorantia, quæ non est crassa, excuset, docent multi Doctores, vt Dominicus Soto dist. 22. q. 1. ar. 2. & dist. 28. q. 1. ar. 2. Siluester verbo *Ignorantia*, q. 8. num. 14. Nauarrus cap. 23. num. 45. & cap. 27. num. 16. Castro lib. 2. *de lege penali* cap. 14. & primo quidem de *Ignorantia facti*. Probatur ex Cap. *Si verò*, 2. de Sententia excommunicationis, vbi Alexander III. definit, eum, qui occiderit Clericum alentem commam, nesciens esse Clericum, non esse excommunicatum. Et ratio est, quia talis non committit formaliter sacrilegam Clerici percussorem, ob quam fertur excommunicatio; sed solum materialiter. De *Ignorantia verò Iuris*, Probatur ex Cap. *Vt Animarum*, de Constitutionibus in 6. vbi Pontifex ait, *Sententijs per statuta quorumcumque Ordinariorum prolatis ligari nolumus ignorantes, dum tamen illorũ ignorantia crassa non fuerit*. Et quamuis loquatur ibi de statutis Ordinariorum, id est, Episcoporum; tamen est eadem ratio de statutis Pontificijs; vt rectè docet Castro loco citato: nempe quia excommunicatio non debet ferri, nisi in contumaces, quales illi ignorantes non sunt. Et confirmatur: quia ob hanc causam ignorantia facti excusat, ergo etiam *Iuris*: idque verum est, siue ignorantia sit antecedens, siue concomitans, quidquid dicat Couarruias §. 10. num. 14. in Cap. *Alma*: quia

Excusat
Ignorantia
Iuris.

Seu ea sit
facti.

Seu Iuris.

quia etiā ignorantia concomitans occultat peccatori ipsam pœnam, ac proinde facit, vt non censeatur contumax contra potestatem, quæ eam infligit.

DVBIVM III.

Virum incurratur excommunicatio, si alter appellet?

Respondeo & Dico Primò: Si legitime appellet ante excommunicationem latam, & postea nihilominus excommunicetur, est inualida. Patet Cap. *Cum per tuas*, de sententia Excommunicationis. Ratio est: quia legitima appellatio eximit à iurisdictione. Secus verò, si nulla sit causa appellandi.

Dico Secundò: Si post excommunicationem à Iudice latam appelles, vt probes esse nullam, nihilominus est valida, ac proinde es vitandus extra iudicium. Ratio est: quia alioquin omnis sententia iudicis inferioris frustraretur suo effectu.

Dico Tertio: Si appelles post declarationem, qua iudex solum declarat te incurrisse excommunicationem, valida erit appellatio, & suspendet effectum illius declarationis, sic vt ob eam non debeas vitari. Ita Nauarrus in Cap. *Cum contingat*, in fine: & Couarru. §. 10. num. 4. & sequentibus. Ratio est: quia hæc sententia declaratoria similis est alijs sententijs definitiuis, à quibus licet appellare, sic vt appellatio ea suspendat.

CAPVT VI.

De vitandis Excommunicatis?

DVBIVM I.

Quo Iure sint vitandi?

Respondeo, Primò: Non Iure diuino, sed humano sunt vitandi; idque non solum in conuictu humano, sed etiam in diuinis. Ita Dominicus Soto dist. 22. q. 1. art. 1. & alij passim, præter Ioannem Maiorem, Driedonem, & Couarruiam in Cap. *Alma* 1. p. §. 1. num. 1. qui dicunt iure humano eos esse vitandos in conuictu ciuili, sed Iure diuino in Sacris.

Sed probatur nostra sententia; nam si hoc esset iuris diuini, quomodo Concilium Constantiense & Basiliense sanxerunt, vt non teneamur euitare nisi certos quosdam, nempe denunciatos nominatim &c? Non enim possunt Concilia ius diuinum abolere. Secundò: Quia ius diuinum, præsertim negatiuum, etiam cum periculo mortis seruandū est: atqui cum periculo mortis non tenemur vitare excommunicatos, ne in sacris quidem. Tertio: Scriptura magis videtur loqui de conuictu ciuili, quàm de participatione in sacris: vt patet Matth. 18. v. 16. *Sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus*; cum his enim Iudæi non conuersabantur: & ad Titum 3. *Hæreticum hominem deuota*: & Epist. 2. Ioannis *nec ante ei dixeritis*: ergo non est ratio cur dicantur iure diuino vitandi in sacris, & non in humanis.

Dices: ex his locis Scripturæ videtur esse iuris diuini, vt etiam in conuictu ciuili euitentur.

Respondeo: Solum significatur, quo loco excommunicatos habere debeamus; & eos exterius vitari debere, quando id necessarium est ad nostrum vel aliorum bonum; videlicet ne ab ipsis

peruertamur, aut nostra consuetudine eos in contumacia foueamus, aut ne alios scandalizemus. Quando nihil horum metuitur, non est iuris diuini eos vitare. Adde ex testimonio Ioannis & Pauli ad Tit. 3. nihil aliud colligi, quàm esse præceptum Apostolicum; quod etiam testatur Fabianus Papa Cap. *Sicut Apostoli*, 11. qu. 3. in quo Ecclesia ob causam potuit dispensare, & etiam illud ex parte abolere.

DVBIVM II.

Quinam de excommunicatis sint vitandi?

Respondeo: Solum duo genera excommunicatorum vitanda: nempe *denunciatos nominatim*, & *notorios Clericorum percussores*. Alios verò, etsi publicos, non tenemur vitare, ne in sacris quidem. Ita Dominicus Soto dist. 22. q. 1. a. 4. Caietanus verbo *Excommunicatio*, sub finem. Petrus Soto lectione 3. de *Excommunicatione*. Antoninus 3. p. tit. 25. cap. 3. Idem tenet Nauarrus c. 27. num. 35. vbi dicit esse probabile, sicut & Couarruias §. 2. num. 7.

Probatur: quia hoc expressè habetur in decreto Martini V. factò in Concilio Constantiensi, & ab omnibus acceptato, vt refert D. Antoninus supra, apud quem vide ipsum decretum. Nec obstat; quòd Concilium Basiliense, quod decem annis fuit posterius, restrinxerit hoc decretum ad eos, qui neque essent denunciati, neque notorie excommunicati: quia praxis Ecclesiæ recepit decretum Martini V. nusquam enim vitantur excommunicati publici, si non sint denunciati, exceptis percussoribus Clericorum. Versantur enim Catholici cum ijs, quos passim constat esse hæreticos, qui tamè sunt publicè excommunicati. Publicè enim excommunicatus dicitur, non solum qui est denunciatus, sed cuius crimen est publicum, cui criminis constat amexam esse excommunicationem.

Hinc fit, vt etiam si quis sit nominatim excommunicatus, non tamen denunciatus, non necessario sit vitandus: nam decretum requirit denuntiationem. Idem dico de eo, qui damnatus est hæreticos: quamdiu enim non denunciatur esse excommunicatus, non est necessario vitandus; quidquid dicat Dominicus Soto dist. 22. q. 1. ar. 4. quia pœnæ sunt restringendæ.

DVBIVM III.

In quibus hi excommunicati, scilicet excommunicati denunciati, & notorii percussores Clericorum, sint vitandi?

Respondeo: In ijs, quæ continentur hoc versiculo:

Os, Orare, Vale, Communio, Mensa, Negatur.

Primò: Per *Os*, prohibetur colloctio verbis vel litteris, osculum, amplexus, & alia amicitiae signa huiusmodi. Neque excusatur iudex, qui excommunicauit; quia posita excommunicatione ius vetat, cui etiam subiectus est.

Secundò: Per *Orare*, vetatur communicatio cum illis in orationibus publicis; vt sacrificio Missæ, Officio chori, Processionibus, & huiusmodi: similiter oratio publica pro illis fusa; non tamen oratio priuata.

Tertio:

33. Si legitime appellet ante latam sententiam.

Si post latam sententiam.

Si appelles post declarationem de incuria excommunicatione.

34. Vitandi sunt iure humano.

Cur vitandi excommunicati.

35. Solum vitandi denunciati nominatim & notorii clericorum percussores.

Martini V. Conc. Constanti.

Conc. Basill.

Qui dicitur publicè excommunicatus.

Nominatim excommunicatum, non tamen denunciatum, non vitabis.

36

Os,

Orare.